

Moderniseringer af bostederne Hedelund og Sundbygård

Erfaringer og virkning af flytningerne

September 2013

Indhold

Indledning	3
Metode.....	3
Moderniseringen af Sundbygård og Hedelund – botilbud til borgere med sindslidelse	3
Oversigt over bosteder.....	3
Langt flere beboere er glade for deres bolig.....	4
Almene ældreboliger – Fogedgården, Ringergården og Bjergvænget.....	4
Herre i eget hus.....	5
Beboernes sociale liv og deltagelse i aktiviteter udenfor boligen	5
Deltagelsen i aktiviteter	6
At håndtere sit eget liv	7
Naboskab og nærmiljø	7
Personalet og ledelsen	8
Økonomi	8
Serviceovsboligerne – Herman Koch og Rønnebo	9
Glade for egen bolig.....	9
Væk fra institutionen?.....	9
Svær overgang (Personalet).....	10
Konklusion	10

Indledning

Siden 2009 har Socialforvaltningen foretaget moderniseringer af 2 store socialpsykiatriske bosteder Sundbygård (94 pladser) og Hedelund (ca. 165 pladser).

Moderniseringen af 94 boliger på Sundbygård blev besluttet i budget 2009. Moderniseringen af 165 pladser på Hedelund blev besluttet som en del af Kickstart København 2010.

Intentionen med moderniseringerne var at tilbyde kommunes borgere med sindslidelse mere tidssvarende boliger samt at skabe mindre bosteder med en større integration i det øvrige samfund.

Tænketaenken Fremtidens Boliger, som Socialforvaltningen nedsatte i 2009, besluttede, at der skulle foretages en evaluering af de nye boliger. Formålet var at se på hvilke konsekvenser nye boliger har for beboerne. Ønsket var at der blev foretaget en måling af tilfredsheden med boligen inden flytningen og efter flytningen.

Rapporten her er første delrapport. Rapporten vil blive suppleret med de sidste flytninger, som har fundet sted i 2013.

Metode

Evalueringen er lavet på baggrund af spørgeskemaer til medarbejdere og beboere udsendt før og efter flytningen. Spørgeskemaerne er udsendt ca. 6 måneder før og efter flytningen. Svarprocenten har gennemsnitligt ligget på cirka på 40% for både medarbejdere og beboere.

Informationen fra spørgeskemaerne er suppleret med de tilsynsrapporter, der er udarbejdet efter flytningerne og med interviews med enten ledelse eller nøglemedarbejdere for at få en lidt dybere forståelse af konsekvenserne af flytningerne.

Det skal understreges at der ikke er tale om en rigtig effektmåling eller en videnskabelig undersøgelse. Formålet med evalueringen er blot at give et indtryk af hvad de nye fysiske rammer har betydet for beboere og medarbejdere så denne viden kan bruges i det videre arbejde med moderniseringer i Socialforvaltningen.

Moderniseringen af Sundbygård og Hedelund – botilbud til borgere med sindslidelse

Oversigt over bosteder

Bosted	Antal beboere	Flyttede fra	Målgruppe	Indflyttet år	Boligtype
Rønnebo (2700 brønshøj)	61	Hedelund	Voksne med skizofreni, svære affektive lidelser og psykoser. Kan have misbrug	Juni 2011	Serviceovs-boliger i tidligere plejehjem
Herman Koch (2500 valby)	39	Hedelund	Angst, Depression, Forandret virkelighedsopfattelse og kan have mobilitetsnedsættelse	Maj 2012	Serviceovs-boliger i tidligere

					plejehjem
Bjergvænget (2400 Kbh. NV)	15 – skal på sigt rumme 32 beboere	Hedelund	Voksne med skizofreni, svære affektive lidelser og psykoser. Kan have misbrug . Uden behov for tilstedeværende nattevagt , og i stand til selv at tilkalde hjælp ved behov.	Maj 2012	Almene ældreboliger overtaget fra SUF
Ringergården (2400 Kbh. NV)	25	Hedelund (også beboere fra Ringbo)	Voksne med skizofreni, svære affektive lidelser og psykoser. Kan have misbrug . Uden behov for tilstedeværende nattevagt , og i stand til selv at tilkalde hjælp ved behov.	Januar 2012	Almene ældreboliger overtaget fra SUF
Fogedgården (2200 Kbh. N)	52	Sundbygård	Voksne med skizofreni, svære affektive lidelser og psykoser. Kan have misbrug . Uden behov for tilstedeværende nattevagt , og i stand til selv at tilkalde hjælp ved behov.	December 2010	Almene ældreboliger overtaget fra SUF

2. delrapport vil indeholde den sidste etape af Sundbygård, nemlig indflytningen i 49 nybyggede plejeboliger på Sundbygårdgrunden.

Langt flere beboere er glade for deres bolig

Der er sket en klar forbedring af beboernes tilfredshed med deres bolig både i ældreboliger og servicelovsboliger. Det må opfattes som en rigtig positiv effekt af moderniseringen, da boligen er et grundvilkår i livet, som betyder meget for livskvalitet og trivsel.

Før flytningen var lidt over halvdelen af beboerne tilfredse med deres bolig, hvis man tager udgangspunkt i spørgeskemaerne. Nu er det næsten alle -91% - som er tilfredse med den bolig, de bor i. Det gælder uanset, om beboerne er flyttet til ældreboliger eller servicelovsboliger. Og hvor der tidligere var 20%, som var utilfredse med deres bolig, er nu kun 1%.

Men hvordan spiller de ændrede fysiske rammer i øvrigt ind på beboernes og medarbejderens hverdag og trivsel? I bevarelsen af det spørgsmål har vi valgt at skelne mellem almene ældreboliger og de boliger, der blev etableret som servicelovsboliger i tidligere plejehjem. Der skelnes, fordi der er stor forskel på boligtyperne og de fysiske rammer og dermed også på konsekvenserne af flytningen for beboere og personale. De fysiske rammer i ældreboligerne lægger i meget høj grad op til en meget mere selvstændig boligform og de beboere, der er visiteret til ældreboligerne, er også dem, som er vurderet til at kunne klare en mere selvstændig tilværelse.

Almene ældreboliger – Fogedgården, Ringergården og Bjergvænget

Alle tre bosteder ligger i almene ældreboligområder, hvor Socialforvaltningen har overtaget visitationen til en del af boligerne fra Sundheds- og Omsorgsforvaltningen. I Fogedgården ligger bostedets boliger spredt i

6 opgange og er altså blandet med ældre beboere og unge studerende som også lejer boligerne. På Ringergården ligger bostedet på et par etager med korridorer i den ene del af afdelingen, men stadig integreret med i den øvrige bebyggelse. På Bjergvænget har Socialforvaltningen overtaget en bygning, der ligger adskilt fra den øvrige del af afdelingen. Der bor stadig nogle ældre i opgangene, men på sigt er det meningen, at SOF skal overtage alle boliger i bygningen.

Herre i eget hus

"Der er ingen tvivl om at de fysiske rammer har kæmpe stor betydning" Citat bostedsleder for et bosted i ældreboliger.

Citatet ovenfor er taget med for at gøre det klart med det samme, at de ændrede fysiske rammer har haft en stor betydning for beboerne, der er flyttet i ældreboliger. Og det lyder samstemmende i interviewene, at størstedelen af beboerne har profiteret af flytningen.

Beboerne er først og fremmest rigtig glade for at have fået mere plads. Det er værd at huske på at beboerne tidligere boede på ca 8-14 m² værelser uden eget bad og toilet, hvor de nu har mellem 50-og 65 m² med eget bad, toilet og køkken.

Ligeså vigtigt må det siges at være at beboerne i langt højere grad føler sig som *herre i eget hus*. De har fået mere privatliv, og kan selv invitere de gæster ind de ønsker – og kan selv bestemme, hvornår personalet skal ind.

Af beboerspørgeskemaerne ses kun en lille fremgang i vurderingen af forholdet til personalet. Men af interviewene fremgår det, at personalet og ledelsen vurderer at den nye boligform har betydet en ændret relation mellem personale og beboere, nemlig en relation, som er præget af mere ligeværd og selvbestemmelse for beboerne. En af de interviewede fortæller, at der på Sundbygård godt kunne opstå konflikter, når personalet ville ind til beboeren og beboeren syntes de kom for tæt på. Den slags konflikter ses ikke længere.

Den nye boligform mindsker også antallet af konflikter mellem beboere, fordi de har mulighed for at trække sig. Af beboerspørgeskemaet fremgår det da også, at der er en mindre stigning i hvor positivt forholdet til naboerne vurderes. Der er også et lille fald i generne fra støj og musik fra naboer, hvilket også må opfattes som positivt for den samlede vurdering af naboskabet.

Samlet set viser vurderingerne i beboerskemaerne, at 71% svarer at de trives i deres bolig mod tidligere 63%.

Beboernes sociale liv og deltagelse i aktiviteter udenfor boligen

Den nye boform har betydet den store ændring, at beboerne ikke længere er en del af det store "fællesskab", der var på de store bocentre. Det er ikke længere sådan, at man bare tilfældigt møder medbeboere og personale på gangen eller i fællesrummet. Og man kan ikke længere bare sidde med åben dør og føle at man er "sammen" med nogen. Det ses også af spørgeskemaerne at færre har besøg i deres bolig hver dag.

En centerleder udtrykker, at man *før ikke opdagede, hvis man ikke havde så mange venner, fordi der altid var nogen omkring en*. Nu er det blevet en udfordring at få skabt sit eget netværk. Af interviewene fremgår

det, at ledelsen har stort fokus på at sikre at beboerne ikke bliver ensomme. Der er i beboerspørgeskemaet ikke spurgt til ensomhed, men skemaerne viser faktisk, at mange flere har besøg af familie eller venner hver uge (fra 19-44%) og halvt så mange som før kun har besøg sjældnere end hver måned. Det siger ikke noget om følelse af ensomhed, men siger dog noget om, at beboerne faktisk på disse punkter oplever, at de får besøg oftere end før.

Af interviewene fremgår det, at der er en mindre del af beboerne, der savner "gangen" og fællesrummet og ønsker sig tilbage til det. På Fogedgården fortæller lederen, at der er enkelte beboere, som stadig bruger størstedelen af deres tid i fællesrummet, som i modsætning til Bjergvænget og Ringergården ligger ved siden af personalekontoret og derfor minder mere om gamle dage end de to andre steder. Af spørgeskemaerne fremgår det dog, at flere er tilfredse med fællesarealerne end tidligere.

Deltagelsen i aktiviteter

Der er ikke længere det samme omfang af aktiviteter på selve bostedet. Der er nu i stedet fokus på at få beboerne til at benytte lokalområdets tilbud om væresteder og alle mulige andre typer af aktiviteter i storbyen.

Generelt set viser beboerspørgeskemaerne, at flere oplever, at de deltager i aktiviteter og meget færre oplever at de deltager i aktiviteter sjældnere end hver måned.

Selvom der i alle tre botilbud er en stigning, er der dog forskel på Bjergvænget og Ringergården på den ene side og Fogedgården på den anden. På Bjergvænget og Ringergården angiver 63-67% af beboerne at de deltager i aktiviteter udenfor deres bolig dagligt eller ugentligt. Tallet for Fogedgården er 83%.

På Bjergvænget og Ringergården udtrykkes det, at det er sværere for beboerne at opsøge værestederne og tilbuddene i lokalområdet. Aktiviteterne skal være meget tæt på og de fleste beboere vil helst have følgeskab af en medarbejder. På Bjergvænget vurderes det, at der er tale om cirka 1/3 af beboerne der på Hedelund fungerede som rimeligt ressourcestærke beboere, fordi de var en del af det fællesskab, der var omkring aktiviteter og klubber på Hedelund, som ikke kan finde det samme på Bjergvænget og af den årsag har sværere ved at falde til i de nye omgivelser. Konsekvensen har f.eks. på Ringergården været, at man holder beboermøder 1 gang om ugen i stedet for en gang om måneden og at man er i en proces omkring at skabe flere fælles aktiviteter på bostedet. Der er også opmærksomhed på dette i ViGør (som er klubben fra Hedelund, der nu har lokaler i Bystævneparken), og der arbejdes med hvorledes man kan tiltrække og fastholde beboere fra botilbud i aktiviteter på og udenfor botilbuddene.

Af interviewene fremgår det, at forskellen dels kan skyldes at Fogedgården ligger mere bynært og beboerne derfor har nemmere adgang til bylivets tilbud, og dels kan det skyldes at Fogedgården har været i drift næsten 1,5 år længere end Bjergvænget og Ringergården og derfor har haft bedre tid efter flytteperioden til at finde ud af, hvordan lokalområdets tilbud kan udnyttes.

Det fremgår af interviewene, at beboernes sociale liv og deltagelse i aktiviteter er noget, der er stort fokus på bostederne for at sikre at ingen bliver ensomme og ikke oplever at de er en del nogle fællesskaber.

At håndtere sit eget liv

Den nye boligform betyder på mange måder en større selvstændighed for beboere og at man selv skal mestre flere af hverdagens gøremål. Udover at beboerne er mere ”herre i eget hus” ,skal/kan de også klare flere ting selv nu end tidligere.

Livet på Hedelund og Sundbygård var på mange måder mere ”serviceret” – maden blev i større eller mindre omfang stillet på bordet og taget ud igen, og der var altid personale omkring en, som man kunne bede om hjælp. På den måde var der, som det udtrykkes i interviewene, *mange behov der smittede*, ligesom det på nogen måder var nemmere at bede om hjælp end at gøre tingene selv.

Nu køber beboerne f.eks. selv ind og laver selv mad i deres køkkener (nogen mere fra bunden end andre) med mere eller mindre bistand fra personalet. Der er selvfølgelig stor forskel på beboerne, og der er også dem der får maden bragt udefra, fordi de ikke selv magter at gøre det. Af beboerspørgeskemaerne fremgår det at det før flytningen var 15% af beboerne, der svarede at de selv var med til at lave mad – for beboerne i ældreboligerne er tallet nu 77% (og flere angiver at de bedre kan lide den mad de får idag!).

Det bliver også bemærket i interviewene, at meget få beboere bruger den natbase som ligger på Rønnebo og fungerer som nattevagt for også Ringergården og Bjergvænget.

Den øgede selvstændighed i den nye boligform har også, ifølge interviewene, betydet et øget fokus på at muligheder for at komme i en eller anden form for beskæftigelse eller lignende. Ifølge en medarbejder var det *”ligesom nemmere at sumpe hen på den lange gang – nu er man mere i det det rigtige liv”*. Det giver for både medarbejder og beboere et andet perspektiv og nogle andre forventninger til udvikling.

På Fogedgården udtrykker den interviewede leder og medarbejder en opfattelse af, at den nye boligform er medvirkende til at skabe et større flow, fordi beboerne i højere grad ønsker og får færdigheder til at flytte for sig selv. I den periode på 2,5 år bostedet har eksisteret er 6 beboere flyttet i egen bolig. Rapporten her er ikke gået ind i en nærmere undersøgelse af flowstatistikken for bostederne og de tidligere bosteder.

At klare flere af hverdagens sysler selv er selvfølgelig en udviklingsproces og det har været nemmere for nogen end andre at vænne sig til. Og der er stor forskel på om man har boet på Hedelund eller Sundbygård tidligere, eller om der er tale om beboere, der visiteres fra egen bolig.

For nogle beboere er den øgede selvstændighed dog ikke den bedste ramme. Det er især beboere med et større misbrug, som i den nye boligform vælger støtten fra. For disse beboere vurderes den selvstændige boligform ikke umiddelbart at være egnet. På Fogedgården er 2 beboere i perioden siden opstart flyttet tilbage til Sundbygård, fordi de havde behov for en anden type af støtte.

Det lyder samstemmende fra de interviewede ledere at visitationen er meget vigtig, da det ikke er alle der trives med den mere selvstændige boligform.

Naboskab og nærmiljø

Der blev inden indflytningen udtrykt en tydelig skepsis i de ældreboligområder, hvor de tre bosteder skulle flytte ind. Der er heldigvis gode erfaringer fra både Bjergvænget og Ringergården, hvor naboskabet fungerer godt. På Bjergvænget ligger bostedet lidt tilbage trukket fra den øvrige afdeling, hvilket gør at de ældre beboere og Bjergvængets beboere ikke har så meget med hinanden at gøre. Enkelte af bostedets

beboere bruger de tilbud der er for ældreboligafdelingens beboere generelt, såsom bingo og billard. Bjergvænget oplyser, at en af de beboere, der var mest bekymrede og aktive i aviser mm. inden indflytning, efterfølgende har udtrykt, at vedkommende nu bare er så glad for sin nye nabo. Afdelingsbestyrelsen har også inviteret bostedet med til den årlige julefrokost på Ringergården. På Bjergvænget og Ringergården har man gode erfaringer med at naboer får telefonnumre til natbase og personale på botilbuddet med henblik på at kunne kontakte ved bekymring.

Naboskabet er dog ikke problemfrit og især på Fogedgården har der været vanskeligheder og megen utilfredshed blandt de ældre beboere. To af bostedets beboere er blevet sat ud af deres lejligheder pga. husordensager, hvilket ikke har bidraget til den gode stemning. Alle understreger, at det er utrolig vigtigt, at det er de rigtige borgere, der visiteres både for naboskabets og borgernes egen skyld.

Af interviewene fremgår det, at der er meget opmærksomhed på at være imødekomende overfor de problemer, der dukker op ift. naboer og få dem håndteret.

Det er tydeligt af interviewene, at nærheden til butikker, tilbud og væresteder er af stor betydning. Jo tættere på jo mere får beboerne brugt nærområdets tilbud. Fogedgården, som ligger mest bynært, er meget glade for deres nærhed til bylivet. Det har betydet mange flere spontane aktiviteter som cafebesøg og biograf og mange flere turer ud af huset sammen med beboerne. Det var noget som tidligere blev planlagt uger i forvejen og ikke skete ofte pga. den lange transporttid, som var svær at håndtere både for beboere og i forhold til personalets tid.

Personalet og ledelsen

Af interviewene fremgår det, at medarbejderne generelt set vurderes at føle en større tilfredshed med det arbejde de udfører nu. Arbejdstilrettelæggelsen vurderes at være mere selvstændig og en række af de mere praktiske gøremål der før i højere grad skete uden beboerne, såsom madlavning og rydde ind og ud efter maden, er væk nu, da mange beboere enten selv laver mad eller laver mad med støtte fra personalet. Arbejdet forekommer at være mere planlagt og samværet med beboerne er mere koncentreret. Måske også fordi der laves aftaler mellem beboere og personaler, hvor hverdagen førhen kunne være en mere flydende fornemmelse af at være samme hele tiden, men uden rigtig at være koncentreret sammen.

I 77% af medarbejderspørgeskemaer svarer medarbejderne, at de mener at de pædagogiske metoder understøttes af de fysiske rammer. Der gives også udtryk for, at der er mere ro til at dokumentere.

De tre bosteder er alle flyttet fysisk væk fra centerledelsen og staben. Det giver flere opgaver af praktisk karakter i ledelsen, men også en følelse af større ansvar og selvstændighed i ledelsen af bostedet.

Økonomi

I interviewene gives der udtryk for at den økonomiske del af beboernes liv fylder mere nu end tidligere. Det har i modsætning til tidligere, hvor beboerne betalte "leje" til kommunen, store konsekvenser hvis beboerne ikke får betalt huslejen. Der bruges derfor en del tid på at tale med sagsbehandlere om enkeltydelser til betaling af el og vand mm. Alle bosteder kunne ønske sig, at det var nemmere at få lavet aftaler om automatisk betaling af husleje (indeholdelse af pension) før indflytningen, så aftalerne oprettes inden det er gået galt. Når beboeren ikke får betalt til tiden, giver det meget arbejde med at samle op på gæld og afdragsordninger, hvilket har været en udfordring, når beboerne samtidig har været helt nye på stedet og påvirket at den sociale begivenhed, som en flytning altid er.

Desuden har især Fogedgården mærket, at der kommer en del store fraflytningsregninger som beboerne langt fra altid er i stand til at betale og bostedet derfor er nødt til at betale. (red. Når kommunen har visiteret til lejemålet hæfter kommunen for fraflytningsregningen hvis beboeren ikke selv kan betale).

Serviceboligerne – Herman Koch og Rønnebo

Herman Koch og Rønnebo er begge ældre plejehjem, som blev overtaget efter Sundheds- og Omsorgsforvaltningen og ombygget til 2-rums serviceboliger. Beboerne på Herman Koch og Rønnebo har et højere støttebehov end i ældreboligerne, og har blandt andet nattevagt på stedet.

Glade for egen bolig

Før flytningen viste beboerspørgeskemaerne, at 20% var utilfredse med deres bolig og 56% var tilfredse. Efter flytningen er 0% utilfredse og 92% tilfredse med deres bolig. 79% er tilfredse med boligen set i sammenhæng med fællesarealer, udearealer mm.

Af interviewene fremgår det også, at bostedslederne vurderer, at beboerne er stolte af deres nye bolig og at det er rigtig positivt, at alle har fået eget bad og toilet. Det vurderes også, at der er sket en nedtrapning af konflikter pga. den øgede rumlighed og plads. Medarbejderskemaer viser dog, at konfliktniveauet opfattes uændret, men at der er bedre mulighed for at skille beboere ad ved konflikter.

Der ses af beboerspørgeskemaerne at beboerne også vurderer, at der er færre støjgener fra naboer mm. på de nye bosteder.

Ligesom i ældreboligerne betyder den nye og større bolig, at beboerne i højere grad har fået mulighed for at have et privatliv. Flere beboere lukker døren, som før stod åben så man kunne følge med i det hele på gangen. Beboerne har også fået bedre mulighed for at invitere gæster. Det fremgår af interviewene at bostedslederne er af den opfattelse, at beboerne inviterer hinanden mere ind til tv, mad mm. end tidligere.

Beboerspørgeskemaerne viser i den forbindelse, at besøgsfrekvensen er cirka status quo, men at flere vurderer at de får besøg hver dag og flere vurderer at de får besøg sjældnere end hver måned, hvilket ikke giver et entydigt billede.

På Herman Koch vurderes det, at nogle beboere ville profitere af en et-rumsbolig og de efterlyser derfor mere variation i boligstørrelserne.

Personalets vurdering af boligernes egnethed til målgruppen er steget lidt og ligger på 55%, mod tidligere 51%. Beboernes samlede vurdering af om de samlet set trives i boligen er steget lidt og ligger på 66%.

Væk fra institutionen?

Ambitionen med Herman Koch og Rønnebo var fra ledelsens side at gøre op med institutionsagtige vaner og tankegange. Det har vist sig at være en stor udfordring, og på Rønnebo, som var den første udflytning, har man måtte ændre en del på den oprindeligt planlagte struktur for at imødegå de udfordringer medarbejdere og beboere har oplevet i overgangen fra Hedelund til nyt bosted på Rønnebo.

Ifølge centerledelsen og bostedslederne så man i de nye fysiske rammer en mulighed for en kulturændring hen imod øget selvstændighed for beboerne og væk fra institutionalisering. F.eks. var det ideen at beboerne i højere grad selv skulle stå for deres mad, enten ved at lave det selv eller ved at få det udefra. Bostederne er også indrettet med færre fællesarealer end på Hedelund for at undgå institutionspræg og

bakke op om selvstændighed for den enkelte beboer. Bostederne har også meget færre aktiviteter internt i huset end tidligere, for at stimulere til at beboerne i højere grad benyttede sig af andre tilbud i lokalområdet. Dog har Rønnebo et samværs- og aktivitetstilbud, som også er åbent for beboere udefra.

Det har dog vist sig at overgangen og ændringen af vanerne tager længere tid for både personale og beboere. På Rønnebo har man valgt at indføre middagsmad i værestedet ViGør, som ligger på Rønnebo for at give mulighed for at beboere kan sidde sammen og spise, da mange beboere savnede dette.

På begge bosteder har man ligeledes valgt at indrette flere fælleslokaler, så der er bedre mulighed for at beboerne kan have et fællesskab her. Af medarbejderspørgeskemaerne fremgår det, at medarbejderne vurderer, at beboerne har meget ringere mulighed for at deltage i socialt samvær. Tallet har ændret sig fra 83 til 45%, der synes, at beboerne har tilfredsstillende muligheder for at deltage i socialt samvær. Beboerne er ikke spurgt om det samme, men beboerspørgeskemaerne viser dog, at beboerne er lige så tilfredse med fællesarealerne som før flytningen.

Af beboerspørgeskemaet fremgår det, at færre deltager i aktiviteter udenfor deres egen bolig. Begge steder har man også igangsat flere aktiviteter internt i erkendelse af at der for nogen af beboerne er dette behov.

Det nye nærmiljø giver bedre mulighed end tidligere beboerne mulighed for selv at købe ind og det er nemmere for personalet at gå med op at handle. Det betyder, at flere beboere benytter sig af den mulighed. Der er også langt bedre transportmuligheder.

Ledelsen arbejder stadig målrettet for at afvikle den institutionelle tankegang om at personalet skal servicere beboerne. Der stræbes i stedet efter at beboere og personale i højere grad tænker i hvilke muligheder og potentialer, der er for at beboerne selv lærer at håndterer flere dele af deres hverdag. Ledelsen arbejder også hen imod en mere aftalebaseret tilgang fremover og at gøre bostedet til en mere selvstændig boligform.

Svær overgang (Personalet)

Som det er nævnt ovenfor, har omstillingsprocessen været svær især på Rønnebo, som var det første bosted, der flyttede ud. Ambitionen var som tidligere nævnt at minimere det institutionsagtige præg og arbejde hen imod at se tilbuddet som mere selvstændige boliger. Det har dog været svært for personalet, som synes, at det har været lidt uoverskueligt, at der ikke var afdelinger og rent fysisk har de haft svært ved at overskue de lange gange, og har følt at det var umuligt for dem at overskue og holde øje med alt som de tidligere kunne på Hedelund. Ledelsen vurderer på den ene side at der også her er tale om en kulturændring, hvor man skal vænne sig til at beboerne har mere privatliv og man ikke behøver at følge med i alt hvad der sker. På den anden side vurderer ledelsen også at det vil være gavnligt for både personale og beboere at indføre mindre enheder, hvilket er igangsat.

Konklusion

Det må overordnet siges, at evalueringen viser et positivt billede af virkningen af flytningerne – særligt for flytningerne til ældreboligerne. Samlet set viser evalueringen, at hvor det før var cirka 50 % af beboerne, der var tilfredse med deres bolig, er det nu 91% og kun 1% er utilfredse mod tidligere 20%. Det gælder uanset om beboerne er flyttet til ældreboliger eller servicelovsboliger.

Beboerne er først og fremmest rigtig glade for at have fået mere plads og stolte over deres nye bolig. Det er værd at huske på at beboerne tidligere boede på ca 8-14 m² værelser uden eget bad og toilet, hvor de nu har ml. 40-65 m² med eget bad, toilet og køkken. Størstedelen af beboerne vurderer også at der er meget mindre larm fra naboer end tidligere.

For begge boformer fremgår det også klart, at der er sket en klar forbedring af beboernes mulighed for privatliv. Beboerne har meget bedre muligheder for at have gæster og for at opholde sig i deres egen bolig.

På Herman Koch og Rønnebo oplever man, at flere beboere vælger at lukke døren ind til egen bolig, hvor de førhen sad med åben dør ud til gangen. Bostedslederne er også af den opfattelse at beboerne inviterer hinanden mere ind til tv, mad mm. end tidligere.

Det gælder i udpræget grad for ældreboligerne, at beboernes liv er præget af en langt større selvstændighed og følelse af at være herre i eget hus. Beboerne håndterer langt flere af hverdagens gøremål selv. Langt de fleste køber selv ind og laver mad i modsætning til tidligere med mere eller mindre støtte fra personalet. Og langt flere kan beder lide den mad de selv laver!

Ifølge ledelsen på bostederne oplever beboerne også en større selvstændighed og ligeværdighed i relationen til personalet. Beboerne laver selv aftaler med personalet om besøg og kan selv byde på kaffe og tage imod i eget hjem. Personalets arbejde med beboerne forekommer også at være blevet mere planlagt og samværet med beboerne er mere koncentreret pga. den mere aftalebaserede relation.

Den øgede selvstændighed i den nye boligform har også betydet et øget fokus på at muligheder for at komme i en eller anden form for beskæftigelse eller lignende. Ifølge en medarbejder var det *"ligesom nemmere at sumpe hen på den lange gang – nu er man mere i det det rigtige liv"*. Det giver for både medarbejder og beboere et andet perspektiv og nogle andre forventninger til udvikling.

På Fogedgården er lederen af den opfattelse, at den nye boligform er medvirkende til at skabe et større flow, fordi beboerne i højere grad ønsker og får færdigheder til at flytte for sig selv. I den periode på 2,5 år bostedet har eksisteret er 6 beboere flyttet i egen bolig. Rapporten her er ikke gået ind i en nærmere undersøgelse af flowstatistikken for bostederne og de tidligere bosteder.

Det har vist sig at det er en udfordring for beboerne at vænne sig til det nye liv ift. selv at danne netværk og opsøge aktiviteter selv, da beboerne før flytningen har været vant til at aktiviteterne var på bostedet. Der er et derfor stort fokus på at støtte beboerne i at benytte lokalområdets aktiviteter og få netværk inden- og udenfor bostedet. På Fogedgården er dette lykkedes godt allerede, hvilket måske skyldes at bostedet har været i drift 1,5 år længere end Ringergården og Bjergvænget.

For nogle beboere er den øgede selvstændighed dog ikke den bedste ramme. Det er især beboere med et større misbrug, som i den nye boform i større udstrækning end førhen vælger støtten fra. For disse beboere vurderes den selvstændige boform ikke umiddelbart at være egnet. På Fogedgården er to beboere i perioden siden opstart flyttet tilbage til Sundbygård fordi de havde behov for en anden type af støtte.

Det lyder samstemmende fra de interviewede ledere at visitationen er meget vigtig, da det ikke er alle der trives med den mere selvstændige boform.

Visitationen er også rigtig vigtig ift. at sikre et godt naboskab i ældreboligafdelingerne. Trods skepsis inden indflytningen har det vist sig at naboskabet fungerer godt på Ringergården og i Bjergvænget. På Fogedgården har man haft større udfordringer, hvilket især skyldes at nogle af borgerne ikke passede ind i boligformen. De er sidenhen blevet revisiteret, og der arbejdes for at få skabt et forbedret naboskab i afdelingen.

På Rønnebo og Herman Koch har man også haft som målsætning at arbejde væk fra en institutionstankegang og hen imod en mere selvstændig livsform for beboerne. Det har dog vist sig, at der er tale om en stor kulturændring for både beboere og personale. Man har derfor genindført flere fællesrum og flere fælles aktiviteter såsom mulighed for fælles middagsmad for at imødekomme ønsket om fællesskab. Det vurderes at der vil skulle en længere tilvænningsproces og form til for denne beboergruppe, som er mere støttekrævende end beboerne i ældreboligerne.

Der er således fællestræk i hvad moderniseringen har betydet uanset boligtype. For begge boligtyper gælder det at moderniseringen/flytningen har betydet markant øget glæde ved egen bolig, mere privatliv samt bedre mulighed for at få besøg og mulighed for at opholde sig i sin egen bolig.

I begge boligtyper har moderniseringen sat fokus på at give beboerne en bedre mulighed for at leve et mere selvstændigt liv. Ud fra evalueringen ser det umiddelbart ud til at være lykkedes i høj grad i ældreboligerne og ikke i liges stort omfang i boligerne på de tidligere plejehjem, hvor der dels er tale om en mere plejkrævende målgruppe samt helt andre fysiske rammer end i ældreboligerne.